

Koninklijk besluit van 1 maart 1998 tot vaststelling van het reglement van plichtenleer der accountants

Bron :

- *Koninklijk besluit van 1 maart 1998 tot vaststelling van het reglement van plichtenleer der accountants (Belgisch Staatsblad, 31 maart 1998, 1ste editie)*

HOOFDSTUK I.

Algemene bepalingen

Artikel 1

Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder :

- 1° de wet : de wet van 21 februari 1985 tot hervorming van het bedrijfsrevisoraat;
- 2° het Instituut : het Instituut der Accountants, opgericht bij artikel 83 van de wet;
- 3° de Raad : de Raad van het Instituut, bedoeld in artikel 13 van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van het Instituut der Bedrijfsrevisoren, zoals toepasselijk verklaard door artikel 89 van de wet;
- 4° de accountant : de natuurlijke persoon of de rechtspersoon ingeschreven op één der lijsten zoals bedoeld in artikel 75 van de wet;
- 5° de externe accountant : de accountant ingeschreven in het register der externe accountants, bedoeld in de artikelen 79 en 80 van de wet;
- 6° monopolieopdracht : opdracht die door de wet of op grond daarvan exclusief toevertrouwd wordt aan een externe accountant of aan een externe accountant en een bedrijfsrevisor;
- 7° samenwerkingsverband : elke vorm van samenwerking of vereniging met het oog op de uitoefening van het accountantsberoep samen met andere accountants of met personen die een ander beroep uitoefenen.

Aan deze begripsomschrijving van samenwerkingsverband wordt in elk geval vermoed te beantwoorden, elke overeenkomst die het recht inhoudt een gemeenschappelijke benaming te gebruiken of eraan te refereren, of die een verbintenis tot wederkerige aanbeveling omvat.

Artikel 2

De accountant is ertoe gehouden de wettelijke en reglementaire bepalingen alsmede de gebruikelijke controlenormen van het Instituut na te leven. Al naar gelang de omstandigheden zal hij eveneens rekening houden met de aanbevelingen van de Raad van het Instituut.

Artikel 3

De accountant is ertoe gehouden elke handeling of houding te vermijden die in strijd is met de waardigheid, de rechtschapenheid of de kiesheid, of die onverenigbaar is met de eerbied verschuldigd aan zijn confraters of met de onafhankelijkheid die de uitoefening van een vrij beroep kenmerkt.

Artikel 4

Teneinde de uitvoering van de door artikel 84 van de wet aan het Instituut toegekende opdracht mogelijk te maken, is de accountant ertoe gehouden in te gaan op elk verzoek om informatie, op elk uitdrukkelijk bevel en elke uitnodiging die hem gericht wordt door de Raad of door één van zijn afgevaardigden, en dit binnen de door de Raad gestelde termijn van minstens één maand.

Indien de accountant de in vorige alinea opgelegde termijn niet respecteert, kan de Raad de zaak aanhangig maken bij de Tuchtcommissie.

HOOFDSTUK II. Tuchtprocedure

Artikel 5

Ingeval van tuchtonderzoek lastens een accountant, is deze ertoe gehouden zijn medewerking te verlenen aan de persoon die door de Raad belast werd met het onderzoek. Deze persoon brengt verslag uit bij de Raad maar neemt niet deel aan zijn bespreking.

Artikel 6

Wanneer bij de Raad van het Instituut een klacht betreffende een accountant wordt ingediend, dan deelt de Raad aan de klager het gemotiveerd resultaat van zijn onderzoek mee.

Artikel 7

Het verslag van de Raad van het Instituut aan de Tuchtcommissie kan een uitdrukkelijke vraag bevatten om tijdens de debatten van de vermelde Commissie of, in voorkomend geval, van de Commissie van Beroep te worden gehoord. In dit geval zal de Raad één van zijn leden als vertegenwoordiger aanduiden. Dit lid moet op elke zitting worden uitgenodigd. Hij kan vergezeld zijn door een advocaat.

De Tuchtcommissie en de Commissie van Beroep kunnen aan de Raad van het Instituut te allen tijde vragen om een aanvullend verslag, teneinde de feiten uit het oorspronkelijk verslag te verduidelijken.

Wanneer het verslag van de Raad zijn oorsprong vindt in een klacht, kunnen de Tuchtcommissie en de Commissie van Beroep beslissen om de aanklager persoonlijk te horen.

Artikel 8

De accountant brengt elke beslissing van de Tuchtcommissie en de Commissie van Beroep, die in kracht van gewijsde is gegaan en die een schorsing van meer dan één maand bevat, ter kennis van de ondernemingen en instellingen die op hem een beroep doen tijdens een periode van schorsing.

HOOFDSTUK III. Onafhankelijkheid

Artikel 9

De externe accountant moet een opdracht weigeren, of ervan afzien de uitvoering van dergelijke opdracht voort te zetten, zodra hij het bestaan vaststelt van invloeden, feiten of banden die zijn onafhankelijkheid, zijn wils- of beoordelingsvrijheid, of zijn onpartijdigheid kunnen aantasten.

Hij dient eveneens te waken over de onafhankelijkheid, de onpartijdigheid en de wils- en beoordelingsvrijheid van zijn medewerkers en van de persoon waarop hij een beroep doet.

Het eerste lid geldt eveneens voor de accountant die zijn werkzaamheden uitoefent in het raam van een arbeidsovereenkomst of van een door de overheid bezoldigde betrekking, onverminderd zijn verplichting te handelen volgens de bevelen en de instructies die hem worden gegeven door zijn werkgever.

In geval van onverenigbaarheid tussen de instructies van zijn werkgever en de deontologische regels, heeft de accountant die zijn werkzaamheden uitoefent in het kader van een arbeidsovereenkomst of van een door de overheid bezoldigde betrekking, de plicht in overleg met zijn werkgever voor dit probleem een oplossing na te streven die in overeenstemming is met de deontologische regels. Als dergelijke oplossing niet kan gevonden worden, dient hij dit probleem voor te leggen aan de Voorzitter van het Instituut of zijn afgevaardigde.

Artikel 10

De externe accountant mag geen monopolieopdracht aanvaarden in een onderneming waarin hijzelf of zijn echtgenoot, of beide, of een bloed- of aanverwant tot in de tweede graad één van de volgende posities bekleden : voornaamste aandeelhouder van de vennootschap of eigenaar van de onderneming, bestuurder, zaakvoerder of afgevaardigde voor het dagelijks bestuur van de vennootschap of van een vennootschap waar zij als verbonden onderneming van afhangt, bediende of zelfstandige beroepsbeoefenaar die een betekenisvolle invloed

uitoefent op het opstellen van de jaarrekening van de vennootschap of van een vennootschap waar zij als verbonden onderneming van afhangt.

Deze regel is van toepassing op alle vennoten in een vennootschap van accountants.

De personeelsleden, stagiairs en andere medewerkers van de accountant, die belast zijn met de uitvoering van een monopolieopdracht, mogen niet ingeschakeld worden wanneer deze opdracht verricht wordt ten behoeve van vennootschappen waarin zij zelf, hun echtgenoot of hun bloed- of aanverwanten tot de tweede graad functies uitoefenen in de zin van het eerste lid.

Artikel 11

Het is de externe accountant verboden om, rechtstreeks of onrechtstreeks, een opdracht, een functie of een mandaat te aanvaarden of voort te zetten wanneer de uitoefening daarvan hem in een positie van belangenconflict dreigt te plaatsen die van aard is het onafhankelijke oordeel dat hij moet uitbrengen in het gedrang te brengen. Hij moet zijn cliënt onmiddellijk daarvan op de hoogte brengen en erop toezien dat elke maatregel genomen wordt, opdat de belangen van de cliënt gevrijwaard zouden worden.

Dit beginsel is van toepassing op de accountant, op de vennootschap of vereniging waarvan hij deel uitmaakt, op zijn vennoten en zijn vaste medewerkers.

Artikel 12

In elk attest of verslag, opgesteld door een externe accountant in uitvoering van een monopolieopdracht, moet vermeld worden of de accountant al dan niet andere prestaties levert of heeft geleverd voor rekening van de betrokken onderneming, de vereniging, de vennootschap of de onderneming verbonden met de betrokken vereniging of vennootschap, voor de periode waarop zijn verslag of zijn attest betrekking heeft.

Artikel 13

§ 1. De externe accountant mag geen controleopdracht over de jaarrekening of andere boekhoudkundige bescheiden van een onderneming aanvaarden wanneer hij, hetzij de functie van bestuurder of zaakvoerder, hetzij een verantwoordelijkheid in de leiding met een belangrijke invloed op de boekhouddienst in de onderneming of in een verbonden onderneming uitoefent of minder dan twee jaar geleden heeft uitgeoefend. De verbodsbepaling geldt eveneens voor de vennootschap van accountants waarvan hij deel uitmaakt en voor de vennoten van dergelijke vennootschap. Een medewerker van de externe accountant of van de vennootschap van accountants, die zich in dergelijke positie zou bevinden, mag niet bij de controlewerkzaamheden betrokken worden.

§ 2. De externe accountant, belast met de controle op de jaarrekening of andere boekhoudkundige bescheiden van de onderneming, mag geen andere functie, mandaat of opdracht aanvaarden die hem ertoe zouden brengen zich in te laten met het beheer of de

onderneming te vertegenwoordigen in welke hoedanigheid dan ook, met uitzondering van de vertegenwoordiging van deze in fiscale zaken. Deze regel is van toepassing op zijn vaste medewerkers en op zijn stagiairs.

§ 3. Wanneer de personen met wie de externe accountant een overeenkomst van vereniging of van beroepsmatige samenwerking heeft afgesloten een functie, mandaat of opdracht van welke aard ook uitoefenen waarvan het voorwerp gebeurlijk door de externe accountant moet worden gecontroleerd in het kader van zijn controleopdracht, dan zal hij nagaan of de aard en de omvang van die diensten zijn eigen onafhankelijkheid niet in het gedrang brengen. De bepaling doelt ook op iedere activiteit van het voeren van een boekhouding, dit wil zeggen de boekhoudkundige verrichtingen die gaan tot het opstellen van de rekeningenbalans na inventaris.

Artikel 14

De externe accountants mogen hun activiteit niet derwijze beperken dat hun beroepsinkomsten uitsluitend afhankelijk zijn, of van een zeer beperkt aantal onderscheiden opdrachten of functies, of van opdrachten en functies die concreet alle afhankelijk zijn van één enkele belangengroep of van éénzelfde gezag.

Artikel 15

Het is de externe accountant verboden in een onderneming waar hij een opdracht uitvoert, of in een daarmee verbonden onderneming, een andere taak, mandaat of opdracht te aanvaarden, die van aard zou zijn de onafhankelijke uitoefening van zijn opdracht in het gedrang te brengen.

HOOFDSTUK IV. Uitvoering van de opdrachten

Artikel 16

De accountant moet steeds al zijn opdrachten gewetensvol en met vereiste zorg uitvoeren.

Voor iedere monopolieopdracht die hem wordt toevertrouwd moet de externe accountant schriftelijk aantekening houden of doen houden van de aard van de door hem of zijn medewerkers verrichte werkzaamheden zodat een getrouwe weergave van de uitvoering van de opdracht kan verkregen worden.

De externe accountant die alleen werkt of in vereniging of in vennootschap dient zijn burgerlijke beroepsaansprakelijkheid te verzekeren overeenkomstig de richtlijnen van de Raad.

De werkdocumenten dienen door de externe accountant die de opdracht heeft uitgevoerd te

worden bewaard gedurende een periode van vijf jaar, vanaf de datum van het verslag dat op basis van de werkdocumenten werd opgesteld.

Artikel 17

Bij de uitvoering van zijn monopolieopdrachten kan de externe accountant zich enkel laten bijstaan door een andere accountant, door zijn stagiairs of door zijn vaste medewerkers.

Behoudens uitzonderlijke omstandigheden, schriftelijk behoorlijk gemotiveerd, kan hij geen essentiële elementen van een monopolieopdracht overdragen.

Daarnaast kan de externe accountant binnen de grenzen bepaald door de gebruikelijke controlenormen en onder zijn eigen verantwoordelijkheid :

1° een beroep doen op de medewerking van een andere accountant of van een persoon die in het buitenland een hoedanigheid bezit die als gelijkwaardig erkend is met deze van accountant;

2° een beroep doen op de diensten van een onafhankelijk deskundige uit een andere discipline, indien zijn onderzoek dit vereist;

3° beslissen over het gebruik dat hij zou kunnen maken van sommige onderzoeken uitgevoerd door het personeel van de gecontroleerde vennootschap.

Artikel 18

Elke verklaring, certificering of verslag over boekhoudkundige staten van ondernemingen moet worden ondertekend door een externe accountant, natuurlijke persoon, die in voorkomend geval optreedt als vertegenwoordiger van een vennootschap of vereniging van accountants.

De externe accountant die de verantwoordelijkheid opneemt een verklaring, een certificering of een verslag af te leveren moet in eigen naam tekenen met vermelding van zijn functie.

Wanneer een externe accountant, lid van een accountantsvennootschap, in eigen naam een opdracht wordt toevertrouwd, dan kan hij niet tekenen in de hoedanigheid van vertegenwoordiger van de vennootschap.

In geval van overmacht kan de externe accountant zijn bevoegdheid om te tekenen aan een andere externe accountant delegeren.

Artikel 19

De accountant die zijn beroep uitoefent in het kader van een arbeidsovereenkomst of van een door de overheid bezoldigde functie dient persoonlijk de regels van plichtenleer na te leven.

Een externe accountant die een andere accountant tewerkstelt is ertoe gehouden deze in de

mogelijkheid te stellen het beroep overeenkomstig de regels van plichtenleer uit te oefenen.

HOOFDSTUK V.

Samenwerkingsverbanden

Artikel 20

De externe accountants moeten het Instituut inlichten over de samenwerkingsverbanden die zij in het kader van hun beroepsuitoefening hebben aangegaan, en dit overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 52 en 53 van het koninklijk besluit van 2 maart 1989 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut.

Indien de samenwerking in het kader van een vennootschap of een vereniging gebeurt, moet de accountant ervoor zorgen dat deze door het Instituut erkend wordt. De vennootschap of vereniging dient zo spoedig mogelijk elke statutenwijziging of verandering van de samenstelling van de bestuursorganen mee te delen aan het Instituut.

Alle externe accountants die in het kader van hun beroepsuitoefening een samenwerkingsverband hebben aangegaan, dienen jaarlijks aan het Instituut een geactualiseerde lijst te zenden met vermelding van de naam, voornaam, beroep en nationaliteit der zaakvoerders, bestuurders en vennoten van de vennootschap of van de vereniging waarvan zij deel uitmaken, evenals van de omvang van hun participatie in voormelde vennootschap of vereniging.

Artikel 21

De externe accountant mag samen met andere personen die niet de titel van accountant of een in het buitenland als gelijkwaardig erkende titel voeren, een vereniging of een vennootschap oprichten, wanneer deze tot doel heeft het in gemeenschap brengen van alle of een gedeelte der kosten die verband houden met hun beroepsuitoefening, en wanneer aan volgende voorwaarden is voldaan :

1° De vennootschap of vereniging mag slechts worden opgericht met personen wier beroep van intellectuele en dienstverlenende aard is, en op voorwaarde dat het gaat om een beroep dat in ten minste één der landen van de Europese Gemeenschap georganiseerd en gereguleerd is.

2° De vennootschap of vereniging mag noch in eigen naam, noch in naam van één der leden, noch op enige andere wijze, een functie, mandaat of opdracht uitoefenen die behoort tot de beroepsactiviteit der leden.

3° De vennootschap mag niet worden belast met het innen der honoraria voor opdrachten behorend tot de beroepsactiviteit der leden.

4° Onder de voorwaarden door de Raad bepaald, mag de overeenkomst een clause bevatten over het gebruik van de maatschappelijke benaming door de vennoten. Het gebruik van de maatschappelijke benaming door de vennoten mag geen aanleiding geven tot een nadelige verwarring met een vennootschap die gemachtigd is om in eigen naam het beroep van haar leden uit te oefenen

5° Iedere andere voorwaarde door de Raad bepaald met het oog op het vrijwaren van de onafhankelijkheid van de accountant in de uitoefening van zijn opdracht.

Mits toestemming van de Raad mag de accountant ook een vennootschap of vereniging oprichten die tot doel heeft een deel of het geheel van de kosten verbonden aan het beroep in gemeenschap te brengen met verwanten of aangetrouwde familieleden tot in de tweede graad. De accountant mag in het raam van zijn beroepsactiviteit als accountant niet verwijzen naar de naam van die vennootschap. De voorwaarden gesteld in de eerste alinea, 1°, 2°, 3° en 5° zijn van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK VI.

Betrekkingen met de confraters

Artikel 22

De accountants zijn gehouden tot wederzijdse hulp en hoffelijkheid. Zij moeten zich onthouden van elke houding of handeling die een confrater schade kan berokkenen.

Wanneer een lid van het Instituut het werk of de verklaring van een ander lid zou kunnen in opspraak brengen, moet hij voor zover het beroepsgeheim zich daar niet tegen verzet :

- hem onmiddellijk op de hoogte brengen van de punten waarover er een meningsverschil bestaat;
- oordeelkundig tewerk gaan en eventueel andere adviezen inwinnen.

Artikel 23

Vooraleer een opdracht te aanvaarden, moet de externe accountant, die een opdracht van een confrater of een boekhouder overneemt, de volgende regels in acht nemen :

1° hij moet zijn voorganger schriftelijk, bij voorkeur aangetekend, in kennis stellen van de overname van de opdracht, zelfs indien de opvolging niet onmiddellijk is gebeurd;

2° indien de voorganger niet werd betaald voor zijn prestaties, dient hij bij de cliënt aan te dringen op de betaling van de honoraria van zijn voorganger.

De voorganger zal onverwijld alle documenten, eigendom van de cliënt, alsmede deze die kaderen in de wederzijdse hulp en hoffelijkheid ter beschikking stellen van de cliënt of van zijn opvolgende confrater.

Hij is gehouden hiervan een gedetailleerde en gedagtekende inventaris in twee exemplaren op te stellen, die door alle betrokken partijen ondertekend wordt.

Artikel 24

Met instemming van beide partijen kan een geschil tussen externe accountants voorgelegd worden aan een verzoeningscommissie opgericht binnen het Instituut.

Artikel 25

Vóór hij een mandaat of een opdracht aanvaardt, moet de externe accountant bij de onderneming of de betrokken instelling nagaan of een andere externe accountant in de loop van de voorafgaande twaalf maanden belast is of werd met een opdracht bij dezelfde onderneming. Telkens een externe accountant werkzaamheden verricht in een vennootschap of een organisme waar een andere externe accountant een opdracht uitoefent, kan hij zijn werkzaamheden ter plaatse slechts verrichten na deze laatste, bij voorkeur schriftelijk, op de hoogte te hebben gebracht van zijn tussenkomst.

Deze regel is toepasselijk ongeacht het voorwerp van de opdracht, ook op een opdracht als gerechtelijk deskundige, maar onverminderd de rechtsregels die terzake gelden.

HOOFDSTUK VII. Betrekkingen met de cliënten

Artikel 26

De externe accountant is ertoe gehouden alle boeken en bescheiden die toebehoren aan zijn cliënt onverwijld uit handen te geven, wanneer deze erom verzoekt.

HOOFDSTUK VIII. Ereloon van de externe accountants

Artikel 27

De externe accountant mag, zowel tegenover een cliënt als tegenover een confrater, alleen aanspraak maken op het ereloon en de vergoeding der kosten voor de door hem of zijn medewerkers uitgevoerde opdrachten, met uitsluiting van elke andere rechtstreekse of onrechtstreekse vergoeding, tenzij het zou gaan om een vergoeding wegens de verbreking van de overeenkomst.

Artikel 28

Het bedrag van het ereloon van de accountant moet vastgesteld worden in functie van de aard, het belang, de complexiteit, de omvang en de reikwijdte van de opdracht, daarbij rekening houdend met de verantwoordelijkheid die de accountant op zich neemt en met zijn bijzondere kwalificaties.

Het aanrekenen van niet verantwoord lage of hoge erelonen, is strijdig met het beginsel van de waardigheid van het beroep.

Artikel 29

Het is de externe accountant verboden om op enigerlei wijze commissie- of makelaarslonen of welkdanig voordeel ook toe te kennen of te ontvangen dat verband houdt met hun opdrachten.

HOOFDSTUK IX. Publiciteitsverbod

Artikel 30

Ronseling en dienstaanbod zijn verboden.

Het is de accountant verboden om rechtstreeks of onrechtstreeks meerdere al dan niet verbonden diensten, waaronder een monopolieopdracht, aan te bieden. De vergoeding voor een monopolieopdracht mag in geen enkel opzicht afhankelijk zijn van andere diensten die door de accountant, of door een persoon met wie een beroepsmatig samenwerkingsverband bestaat, worden verstrekt in dezelfde onderneming of in een verbonden onderneming.

Artikel 31

De accountant mag in het openbaar objectieve informatie over zijn kantoor mededelen, voorzover hij de voor de leden van het beroep gepaste discretie niet in het gedrang brengt. In geen geval mag verwezen worden naar al dan niet vergelijkende gegevens inzake tarieven of kwaliteit. Welke media er ook gebruikt worden, zijn de reclametechnieken, die niet tot doel hebben objectieve informatie te verschaffen, niet in overeenstemming met de plichtenleer.

Onafgezien van de verslagen die moeten bekendgemaakt worden met toepassing van de wet, mag de accountant in het openbaar of in brochures geen gewag maken van de naam van één van zijn cliënten. In uitzonderlijke gevallen kan van deze regel worden afgeweken met toestemming van de cliënt, alsmede van de Voorzitter van het Instituut.

HOOFDSTUK X. De beroepsdiscretieplicht en het beroepsgeheim

Artikel 32

Onverminderd de voor de externe accountant geldende wettelijke bepalingen betreffende het beroepsgeheim, is iedere accountant, ongeacht zijn statuut, gehouden tot naleving van zijn beroepsdiscretieplicht.

Deze discretieplicht omvat de verplichting tot geheimhouding van gegevens die hem uitdrukkelijk of stilzwijgend in zijn hoedanigheid van accountant werden toevertrouwd en van de feiten met een vertrouwelijk karakter die hij in de uitoefening van zijn beroep zelf heeft vastgesteld. Er kan de accountant geen inbreuk op de tuchtvoor-schriften inzake beroepsdiscretieplicht ten laste gelegd worden :

- wanneer hij geroepen wordt om in rechte getuigenis af te leggen;
- wanneer de wet hem tot mededeling van gegevens verplicht;
- in de uitoefening van zijn recht van verdediging in tuchtaangelegenheden;
- wanneer hij, met het oog op de behartiging van de deontologische regelen, en na alle interne middelen bij zijn werkgever te hebben uitgeput, vertrouwelijke gegevens van zijn werkgever aan de Raad mededeelt;
- wanneer en in de mate waarin hij, betreffende aangelegenheden die zijn opdrachtgever persoonlijk aanbelangen, door deze laatste uitdrukkelijk van zijn discretieplicht ontslagen werd.

Indien de accountant vertrouwelijke informatie deelt met zijn stagiairs en andere medewerkers, moet hij erop toezien dat zij het vertrouwelijk karakter daarvan eerbiedigen.

HOOFDSTUK XI.

Permanente beroepsopleiding

Artikel 33

De accountants moeten jaarlijks een minimum aantal uren besteden aan werkzaamheden die bijdragen tot de verbetering van hun vakkennis, overeenkomstig de normen vastgelegd door de Raad. Dit aantal uren mag niet minder bedragen dan 30.

HOOFDSTUK XII.

Slotbepaling

Artikel 34

De Minister die de Economische Zaken onder zijn bevoegdheid heeft en de Minister die de Middenstand onder zijn bevoegdheid heeft, zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.